

FEDERATIUNEA

Diurnalul politic, literar, comercial si economic.

Va esi Luni-a, Mèrcuri-a, Vineri-a ser'a, si Dominec'a deminèti'a.

Cancelari'a Redactiunii:

Matulu inf. alu Dunarii, Nr. 32

Locuini'a Redactorului:

Matulu inf. alu Dunarii, Nr. 19.

Scrisorile nefrancate nu se voru

primi decâtu numai de la corespon-

dintii regulari ai „Federatiunii“

Articlii tramisi si nepublicati se

voru arde.

Pretulu de Prenumeratiune:

Pro trei lune . . . 4 fl. v. n.

Pro siese lune . . . 7 fl. 50 cr.

Pro anulu intregu . . . 15 fl.

Pentru Romania:

4 galb. pro anu, — 2 galb. pro 1/2

de anu, — si 1 galb. pro 1/4 de anu.

Pentru Insertiuni:

10 cr. de linia, si 30 cr. taps'a tim-

brale pentru fiesce care publicati-

une separatu. In Loculu deschisu

20 cr. de linia

Unu esemplariu costa 10 cr.

Pest'a, 17/29. apr. 1868.

Una noua proba de liberalismu ungurescu, ni dede decurendu d. Mauritiu Iocai, redactorele diurnalului ungurilor liberali (!), „Hon“. Dsa adeca, cercetandu-si de una d'fle pre alegatori, li tienù una cuventare, in ca'ea, asemenea unui potentatu, dupa ce vorbi despre politic'a Europei, veni la cele interne si aci apoi si-desvoltà tota' iscusint'a de barbatu de statu si mare politicu. Nam luà neci notitia despre acest'a intemplare, daca d. Iocai n'ar' fi aflatu cu cale a ne trage si pre noi in jocu si a ne asiedià in s'firlu celoru „ce calca in petiore legile aduse in diet'a unguresca.“ — Dsa ins'fra in acea cuventare diurnalele „Pestbudinschi Wedomosti, Zastava etc. si „Federatiunea“, ca organe de agitare, revoltatorie contra legiloru si a constitutiunei. De ace'a ne vedemu indetorati a protestà contra acestoru insinuàri malitiose, si a pofli pre dnulu Iocai, sè ne documenteze d'in cuprinsulu diurnalului nostru, candu si prin ce am agitat. Pentru ce n'a luat dsa si compani'a dsale la analise totu ce am scrisu, si cu arm'a dreptului si a dreptat'ii sè ne refranga, sè ne documenteze, cã nu avemu dreptu sè pretendemu o perfecta egala indeptat'ire a natiunei nostre in Ungari'a, cã nu avemu dreptu, sè pretendemu independint'a si autonomi'a Transilvaniei, leganelu natiunei nostre? Dar' ce intrebare?! Unu unguuru atãtu de esaltatu sè-si mai bata capulu cu pretensiunile romaniloru! Lui si totororu celoru de o panura cu elu, le este de ajunsu sè auda de la cine-va, cã cutare diurnalul romanu vre egale indreptat'ire natiunale, vre independint'a Transilvaniei, si indata te-au stigmatizatu cã esti agitatoru, cã lucrì contra legiloru unguresci, si punctum. De aci nu-i mai poti scote, ori cãtu te vei trudi. Intr'ace'a asta procedura a contrariloru nostri nu ne confunda nice decâtu. Sè ne insemnãmu numai bine descoperirile ce ne facu, cã-ci ele ne servescu spre orientarea nostra. Pana acum erãmu de credintia, cã celu putienu acei matadori ai unguriloru, cari strigàu lumei sè audia, cã ei suntu liberali, mai au ce-va simtiu de dreptu si de dreptate. Si asta-di vine chiaru dlu Iocai sè ne despoia si de acèsta credintia, aretandu-ne cã si bucinatulu loru liberalismu insemna: *totu pentru unguri si nimicu pentru alii*. Asiè ne convingemu pre tota diu'a de adeverulu, cã partite intre unguri esistu numai pentru drag'a de domnia, era candu e vorba de pretinsuniile celoralalte natiuni, atunci tote acele partite se unescu spre a ne asupri si spre a ne desbracà de tote drepturile. Le repetim si cu asta ocaziune, cã ori ce voru face cu noi, nu ne vomu lasà de drepturile nostre. Natiunea romana viua nu se va lapedà de autonomi'a Transilvaniei. Natiunea romana d'in Transilvani'a nu este reprezentata in diet'a Ungariei; prin urmare legile aduse in acesta dieta nu o potu oblegà. Cu cãta taria tienu unguurii la tendintiele loru de a suprematisà pre cele lalte natiunalitãti, cu mai multa perseverantia tiene natiunea romana de drepturile sale, apoi strige unguurii ce voru vrè, cu insinuàri, lipsite de ori ce temeiu, nu ne voru capacita nici nu ne voru intimidà nici odata.

Cu privire la casulu d'in Ispanlac'a, impartesim mai la vale o corespondintia, d'in care onor. publicu se va potè convinge despre adeverat'a stare a lucrului. Nimene nu se va mai indol, cã cei puternici incerca tote mediulocele pentru ruinarea nostra. Natiunea ne este neconsiderata, drepturile nostre usurpate, averea si chiaru si libertatea individuale a romanului data preda arbitriului celoru de la putere.

In astufeliu de impregiurãri triste, nu potemu intonà destulu de tare necesitatea intruniri totororu romaniloru pentru aperarea drepturiloru nostre, cu

armele dreptului si a le dreptat'ii. Suntemu nelenisciti la vetrele strabuniloru nostri; putien'a avere a romanului este atacata. Mai pote fi vre-unu romanu indiferinte? Departe! cu lasitatea, departe, cu invidi'a, cu discordi'a si cu neupirea! Betrani ai natiunei nostre incaruntiti in lupte, mai incordati-ve odata poterile, radicati-ve toti graiulu si nu concedeti despoiarea filoru vostri de averea, ce ati castigatu cu atãt'a sudore, — reprezentanti natiunali romani, intrebati pre ministeriulu ungurescu, pana candu are sè tiene asta stare a lucruriloru si unde vre sè ne duca?!

Transilvani'a.

Blasiu, 4 mart. 1868.

Domnule Redactoru!

Scritoriulu acestoru putiene s'firi este unulu d'in numerulu aceloru blandi crestini, de la care daca cine-va ar' pofli sè merge cu elu unu milu de locu, ar' fi gat'a pentru pace a merge si doue, si cu unii ca acesti-a nu multu progresu poti face, in tempurile de fermentare, in care ne au adusu sortea sè traimu. Dara candu si unii ca acesti-a vinu la cugetu ca sè scrie, si sè pasiesca in publicu, atunci se pote scè, cã nu stã bine lucrulu in satu. Si ore ce reu asià mare, si ce feliu de periculu ne impresura, care sè fie in stare a escità si pre cei mai rabdatori? a-lu gâci nu e tocma lucru greu: Archidiece'sa, ma intrega provinci'a nostra gr. cat. a Albei Julie, se afla in celu mai tristu doliu invescuta, dupa perderea pre veneratulu sèu AEpiscopu si Metropolitu.

Dorerea pentru perderea unui atãtu de bunu parinte o au maritu si duplicatu urmãrile ei, cari suntu asemenea sfasiatorie de inima; pentru cã resiedint'a metropolitana, cea odata modesta, dara cu tota decenti'a prevediuta, stã in intiesulu celu mai adeveratu alu cuventulu despoiatu asià, cãtu in ast'a privintia nice ceea a regelui Bella, care este proverbialu, n'ar' potè sè o intreca. Bunurile, care facu dotatiunea mensale a archireului, suntu cu totulu desolate, si anumitu padurile, care mai nainte se crutià cu cea mai mare scumpetate, suntu devastate asià, cãtu padurariulu priceparatoriu, care au venitu spre a le estimà, nu s'au potutu altufeliu exprime de cãtu dicendu: „Daca ar' fi venitu unu inimicu cu scopu de ale ruinà, mai multu n'ar' fi potutu face.“ Tote aceste-a si altele sunt lucruri triste si doreroze, care inse si daca tardu forte, devenindu sub mana priceparatoria se voru potè indreptà, dara dorere! nice cu organizatiunea interna, si esterna a administratiunei nu stã lucrulu pe picioru ce-va mai bunu. De sinode s'au totu vorbitu, ca nice odata sè nu se tiene; de visitatiuni canonice nice amintire s. a. care a le enumerà nice e de folosu, dara nice cã se potu, fãra a deveni cine-va in suspitiune, cã dora nu s'ar' s'fi a atinge cu necrutare repausulu fericitei umbre a de curendu adormitului mare Parinte alu patriei si alu natiunei romane, care fiindu mai sub totu tempulu archipastoriei sale cuprinsu de dore-rile struncinatei sale sanitãti, ori cãtu i-au fostu spiritulu de promptu, fiindu-i corpulu infirmu, nu i-au statu in potintia a-si implini detori'a archipastoresca dupa cumu i-ar' fi doritu inim'a cea plina de zelu curescu.

In asemeni giurstãri, consistoriulu Metropolitanu, si cea mai mare parte d'intre Dd. Protopopi, indata dupa asiadierea la eteruulu repausu a adormitului in domnulu Metropolitu, au subternutu rogarea sa la inaltulu tronu c. r. apostolicu, prin care au cerutu, ca amesuratu dreptului, de care fãra intrerumpere s'au bucuratu acestu cleru intru alegerea archipostoriului sèu, sè se indure a defige terminu pentru implinirea actului, si a denumì d'in partea regimului comisariu pentru conducerea votisarei, spre a se potè substerne numerulu ternariu alu candidatiloru. Mai tardu, pre cumu este cunoscutu, si deputatii gr. cat. d'in intrega provinci'a, carii se afla in Pest'a, d'in parte-si au datu memorandu in ast'a privintia, basatu pe dreptulu istoricu in nemic'a schimbatu.

Cand u seasteptà in tota or'a rezultatulu la susumentionatele cereri, ecce! esu candidatii proclamati prin organele natiunale, care de care mai tare culcatu pe perin'a opiniunei publice. In contra personelor, cari au venitu sub candidare, afara de a mea propria,

care inca au fostu putientelu atinsa, nice o exceptiune nu potu avè; numai fost'au ce-va asemenea cu scopu, si spre folosulu causei? e cu totulu alta intrebare, de ora ce, ori vremu ori nu, regimulu, fie acel'a absolutisticu sèu constitutiunale, nu au remasu, nice va remanè indiferinte fatia cu alegerea unci persone, care cuprinde in statu unu locu de asià mare insemnate. De aci apoi urmedia, cã luan lu-si tempu de a-si procura informatiuni despre personele, cari se propunu prin unii si alii de candidati, lucrulu alegerei se amana, si se va amana Ddiu scie pana candu, totu spre daun'a basericei si a natiunei nostre, trecandu cu vederea cã d'in asemenea candidature si altu ce-va mai rêu ar' potè sè provina, fiindu cã reulu si de care nu te temi vine cu multu mai usioru, decâtu binele care-lu accepti cu securitate.

Fie-mi dara si mie iertatu a-mi spune nepreocupat'a opiniune in privint'a capeteniei nostre basericesci, care vine a fi alesa, presupunendu totu-si, cã aceea va fi alesa de la celu de susu si nu de la omeni, si asià pre cumu m'am esprimitu si mai susu, cu persone nu voiescu a me ocupà, fie dara alesulu domnului Petru, Paulu, sèu Ioane, nu sum in contra, dara mai inainte de tote asi dori ca acel'a sè fie betranu. Betranu!!! in secululu XIX., can lu tote au a decurge cu a repeliune de totu extraordinaria, candu se poftesce o lupta pe morte si pe vietia, — cu totu-si asi pofli sè fie betranu. Inse nu betranu de d'fle si cu numerulu aniloru si alu caruntetiloru, dara betranu indiestratu cu o sciintia amesurata pusetiunei sale, sè aiba o tactica bine nimerita, cã-ci nu e de ajunsu ca cine-va sè vrè a lucrà bine, dara e de lipsa sè scie si calea de a duce ceea incepute in depliniere, sè fie aperatoriu alu constitutiunei nostre basericesci, acèst'a sè o sustiena intrega, si in privint'a punctelor, in cari au patimitu scadere si stricatiune, sè o revindece; asi dori mai incolo ca alesulu clerului si alu poporului cuprindiendu deplinu misiunea sa, unu obieptu d'intre cele mai principale sè-i fie organizarea eparchiei sale, pre cumu cea d'in Iaintru, in to-cma si cea d'in afara, care se afla in statulu celu mai abnormale, si care abnormitate daca se va continuà si mai incolo, mai pe urma ar' aduce cu sine o miserabile disolutiune. Cã-ci si daca de la inceputulu S. Uniri cu Baseric'a romana archireii acestei eparchie ca totu atãti barbati apostolici, unulu au fostu mai zelosu de cãtu altulu, si in privint'a relegiunei, si a natiunalitãtii, totu-si spunendu adeverulu, cu obieptulu principale de a pune in ordine sistemisata clerulu, si a-lu educà amesuratu cerintielora poporului, a fiesà o administratiune basata pe S. S. canone a le basericei, si constitutiunea prelucrata, si aprobata in sinodu, mai putiena grige au pusu de cãtu s'ar' fi cuvenitu.

Cu unu cuventu asi dori, ca barbati clerului, de la carii aterna candidatur'a, sè cugete la scaderile si necesitãtile, ce ne impresura, abnegandu-si toti calculii interesului privatu, avendu inaintea ochiloru numai interesulu religiunei si alu natiunei, sè ne-suesca a alege persone ca acele-a, cari dupa tempurile critice, in cari ne aflãmu, sè coresponda cerintieloru publice ale clerului, si ale poporului, sè-si tiene fiesce care indreptat'itu la votisare person'a, pe langa care i se odihnesce convingerea, in cugetulu sèu ascunsa, si pe aceea sè o numesca numai atunci, candu i se va cere votulu; cã-ci trambitiandu-si paverile mai nainte, pre lesne se pote templà sè impedece resierea cea mai folositoria. Acèst'a e convingerea mea individuale; daca cine-va o va aflà a fi acceptabile, bine, de nu, urmedie fieste care dupa cugetulu sèu. Un'a potu dice cu securitate, cã amanarea restaurarei e impreunata cu o necalculavera dauna in tota privint'a, si regimulu mai mare stricatiune si scadere relegiunei gr. cat. in Transilvani'a nu pote face, de cãtu asià, daca va amenà alogcrea pe tempu mai indelungatu.

Const. P.

Ocn'a Muresiului, 24 aprile 1868.

Dupa ce s'a respanditu faim'a, cã in comitatulu Albei inferiore, in comun'a Ispanlac'a, s'au rescolatu omenii contra deregatoriei, si pentru restabilirea pazei s'a requiratu militia, va interesà pote pre mai multi a sci si caus'a d'in care, si modulu cum s'a escatu acestu tristu incidente, — de aceea daca cumva nu m'a fi prevenitu altulu, me voiu incercà a ve descrie totu casulu, asià cum a fostu.

Comun'a Ispanlac'a este o comuna romana cam de 60 de fumuri; omenii sunt seraci, de-si doue d'in trei pãrti a otarului sunt satesci si numai un'a d'in trei pãrti e a domnilor pamentesci; (per tangentem amintescu, cã domnul pamentescu mai de capetenia in comun'a Ispanlac'a este comitele supremu Georgiu Pogány, care conduce acestu comitatu romanescu inca de pre la anul 1861 incoce.)

Domnii pamentesci inca sub fostulu de pia memoria foru urbarialu ungurescu — cã-ci numai limb'a i-a fostu nemtiesca, si si ast'a numai cãtu-va tempu — au intentatu contra numitei comune fosta urbariale, introducerea comasatiunei, impartirea locurilor comune si a pasciunei, — si de si dupa patent'a urbariale, fãra voi'a comunei urbariale, comasatiunea nu s'ar' fi potutu introduce, dupa ce doue d'in trei pãrti a otarului au fostu a le comunei, totu-si domnii pamentesci au fortiatu lucrulu intr'atãta, cãtu amaritii sateni au ramasu cu buzele inflãte si cu procesulu perdutu. — Domnii pamentesci intr'acea temendu-se de scandalu pote, s'au apucatu lasi de esecuirea comasatiunei, acceptandu totu tempuri mai favorabile densiloru, — ca si candu, vedi Dne, nu chiaru tote tempurile pana acum aru fi favoritu pre domnii pamentesci mai multu, decãtu pre fostele comune urbariale, si ca atare tempu favorabile s'a cugetatu a fi si est'a presente. De aceea in 16 aprilie a. c. a si esitu pentru clasificarea, mesurarea, si ambularea campului la faci'a locului o comisiune de unu jude si unu scriitoriu si unu ingineriu, carii fura introdusi in comuna prin judele cercuale — szolgabiró — Imecs Domokos.

E de a se permite, cã in comun'a respectiva, inca mai inainte de a sosi comisiunea acum amentita, domniã esecutiunea militare pentru contributiune.

In aprilu 17 demaneti'a szolgabiró a chiamatu inainte pre judele satescu, pre jurati si pre comun'a intreaga, si dupa ce prin o vorbire, care nemene n'a potutu-o intelege, a introdusu comisiunea si a spusu care i este scopulu, satenii la ast'a au dïsu, cã „locurile nostre care le-amu mostenitu d'in mosi de stramosii nostri nu le dãm u odata cu capulu, cã nu e lege ca sã ni le pota luã.“ — Se dice, despre ce inse nu ve potu asigura, cã comisariulu esmisu audiendu aceste si asemene vorbe, se apropiã de unu omu care i erã mai indemana, si i trase vre-o doue palme preste obrazu „urmate de blandele-i cuvinte „taci moi“, ce vediendu satenii forte s'au amaritu si indignatu si unii aru fi dïsu „asiã, cã ei totu cu potera ne ieu averea nostra.“ — Siguru inse este, cã omenii au facutu larma, era comisiunea le-a spusu aceste suatari parintiesci: „acceptati voi numai — — — cã voiu inventiã eu pre voi, vomu chiama gendarmii si trei companie de catane, apoi faceti voi larma cu acei-a, veti vedã apoi cu cine vorbiti;“ si alte asemene. — Comisiunea deci nice n'a mai probatu a est' la campu si a ambulã, ci tramese numai decãtu dupa gendarmi, era satenii cu totii au esitu afara la campu dïcundu; „luati-ne casele, gradinele si satulu intregu vilu dãmuvoue, dar' nu ne luati campulu nostru, fãra care remanemu cersitori;“ si au si ramasu la campu si preste noptea d'in 17 spre 18 aprilu, in care nopte a esitu focu la o casa dileresca, ce erã proprietatea domnului pamentescu, la care erã comisiunea in locuinta, acest'a s'a explicatu ca cum omenii inadinsu ar fi aprins'o, desã densii alergandu noptea de la hotaru s'au adunatu, si au stinsu foculu, d'in care erã pericolitate casele mosiãsilor invocinati cu aceea casa si nice decum avere unguresca, si dupa stingerea focului, omenii era s'au retrasu la otaru inapoi.

In 18 aprilu, sambata demaneti'a, sosescu de la Aiudu si de la Vintiulu-de-susu diece gendarmi; comisiunea luandu lunga sene si pre judele satului si doi jurati satesci, pre carii i tieneã si de plenipotentiatii comunei si si de ambulatori, porni sub paz'a gendarmilor la campu spre intreprimerea ambulare, atunci satenii se apropia, prindu pre judele comunale si pre cei doi jurati si i tragu intre sine „ca sã tiena si ei cu satenii si sã rabde asemene, si sã nu tiena cu domnii pamentesci, cari ar luã cu potera si pielea de pre ei sã o pota.“ De membrii comisiunei nimene nu s'a atinsu nece cu fapt'a nece cu vorb'a, decãtu cã domnulu comisariu esmisu si-doduse pre cale caputulu sãu unu juratu, pentru cã i erã caldu, si candu a priusu omenii pre juratulu respectiv, atunci cu juratulu au dusu si caputulu; — gendarmii odata au incunguratu pre comisiune ca sã o pazesca de omeni, si a si pornitu inapoi cãtra satu, era in capulu satului a statu in locu si domnulu jude esmisu a inceputu a strigã cãtra sateni, carii remasese la hotaru: „sã accepte ei numai, cã acumu tramite dupa trei companii de catane, si apoi pre toti i pusca carii voru sta inainte.“ — Satenii de ast'a s'au si infioratu, si nu au cãtezat a se mai returnã in satu, ci au luat'o care incatreu a potutu. — Era comisiunea numai decãtu fece aretare criminale de rescolare, in care aretare se dice, dupa cum se vorbesce, si aceea „cã omenii carii au pusu mai mare ostenela la stingerea focului d'in noptea, aceea sunt cei mai vinovati si altele.“ — si ceru de la tribunalulu d'in Aiudu asistintia militare. D. presedinte au tribunalulu primindu aceste-a dupa amedi la 4 ore, numai decãtu telegrafeza la comand'a c. r. militare in Sabiuu ca indata sã-i dee spre suprimerea revolutiunei d'in Ispanlac'a doue companii de soldati, — comand'a militare telegrafeza sãr'a la 8 ore inapoi, cã pre demanetiã sosescu soldatii d'in Alb'a-Iul'ã.

In 19 aprilu, duminica demaneti'a, sosescu la 8 ore 154 militari cu 6 oficiri in Aiudu, de unde pornindu la 12 ore, dupa amedi la 4 ore ajuungu in Ispanlac'a con-

dusi de vice-comitele K. si numai decãtu omora trei vacia unor sateni, ca sã aiba de cina, si omora de atunci incoce in tota diu'a, scii ca in lagheru. D. vice-comite dã numai porunca, cã ale cui s; cãte vite sã se belesca si ast'a se esecueza, buna ora domnulu vice-comite acum e si macelariu. — Deci dara d'in 19 aprilu incependu, locuescu in casele Ispanlaceniloru 160 militari, 10 gendarmi, o comisiune de 3 si unu vice-comite, era Ispanlacenii temendu-se de atãta militia si-au parasitu tote ce au, si locuescu ca fierole selbatece prin padurile hotareloru vecine si acum de o septamana nice macar unulu nu s'a rentorsu la ale sale. Catanele inse nu multu se ingrigescu de aceea, cã vre daca voru consumã ei tote vitele d'in satu, omenii cu ce sroru mai arã? si daca voru consumã tote bucatele, omenii apoi cu ce voru mai tra? pentru cã facia cu nescari romani nu se cade a mai cugetã si de acele, cã-ci romanii sunt destui, si se mai potu si prepadu d'in ei.

Dupa sosirea militariloru, comisiunea in 20 aprilu a inceputu a ambulã hotarulu si finindu acestu lucru — vedi bine fãra sateni — in 23 aprilu s'a rentorsu la amedi acasa in Aiudu, lasandu in Ispanlac'a pre ingineriu ca sã mesure hotarulu, si pre militia, gendarmi, jude cercuale si vice-comite ca sã defindeze pre ingineriu si sã consume si mai departe la vitele si bucatole sateniloru si asiã depinde de la voi'a ingineriului ca pana candu se mai remana militarii in Ispanlac'a, cã-ci acestu pote grabi sãu pote sã nu grabesca cu finirea mesuratului, si cam vreo 2-3 septamane inca se pote ca Ispanlac'ani sã nu se intorca acasa, era militarii sã nu merga d'in Ispanlac'a.

In 28 aprilu va merge in faci'a locului si o comisiune criminale, care are de cugetu a acceptã pana atunci in satu, pana candu se voru intorca locuitorii a casa.

Ca sortea Ispanlaceniloru sã fia si mai dulce, perceptoratulu de dare tocmai in multiesce acolo si catanele esecutore de dare.

Acest'a dara o istori'a unei comunei romane in restimpu de 9 dñle; la care eu nu facu nece unu comentariu.

Calea acest'a de altmentrea e cea mai secura pentru a suraci pre romani, si asiã storsi pana la sufletu de dãri, adusuri si cãte de tote, si ungerii, ziditorii patriei, daca voru pasi pre calca ast'a inainte, si-voru ajunge scopulu, cã d. c. Ispanlacenii preste 10-15 dñle nice nu au ca mai cautã a casa decãtu pote nesce haine de patu, d'in care sã-si faca desagi de cersitu.

Nu va fi de prisosu a aminti, cã de si comitatulu nostru e romanescu, inco la judecatoria in Aiudu nece unu asessore romanu nu avemu d'in care cauza se nascu cele mai multe neintielegeri intre judecatoria si romani, cã-ci ungerii, de si le place a domni ca asesori, inse a le inventiã limb'a romaniloru nu le place, ca si cum poporulu ar fi pentru judecatoria, si nu ast'a pentru poporu.

Pote Ve aduceți a minte, cã pre la anul 1863-4 cerculu curatu romanescu alu Vingardului aveã unu szolgabiró de ungeru, cu numele Apathi, care tragundu si batujocurindu pre omeni prea taro, comunile romane d'in acelu cercu incercase a se mantui de acelu blandu szolgabiró, inse erã se intre dimsele in rãu, cã-ci superiorii lu-gasira pre acelu domnu de celu mai demnu, si omu cu caracteru, era pre comunile romane le facura de mintiuna, si le lasara si mai de parte prada domnului szolgabiró, pana ce patriotii anului 1867 nu-lu mai alesera de domnu, si asiã remanendu afara, s'a incercatu in tota form'a a deveni la unu postu, inse prin modulu cum a amblatu dupa postu a vatematu pre nesce domni de ungeri, cari scieau mai multe defecte ale dsale, si asiã s'a intemplatu, cã ce romanii nu cãtezara a face sub Schmerling, facura nesce ungeri acum, facura adeca aretare criminale, cã in mai multe ronduri a abusatu cu potera ca szolgabiró, si anume, cã a vendutu mosfele unor romani pentru pedepse, si banii i-a mancatu densulu, era procuratur'a camerale a inceputu a esecua a dou'a ora etc. etc. cu unu cuventu lu aretara, cã e omu cu caracteru si demnu, si tribunalulu d'in Aiudu lu-si destinse cu o chilia in prinsori'a de acolo, unde acum pote medita despre imporatiã trecuta d'in cerculu Vingardului. X

Copiele Plenipotintieloru,

alaturate la petitiunea Romaniloru transilvani, sustenuta Maiestatei Sale imp. reg. in 30. dec. 1866.

(Urmare)

III. Plenipotintia.

(Testulu ca in nr. 57.) Data in Nasaudu 11 octobre 1866. Subscrisi: Gregoriu Moisilu m. p. vicariu eppescu, Ioanu Lazaru m. p. curatoru, Teodoru Antonu m. p. prop. si negutiatoriu in Nasaudu, M. Grigostianu m. p. proprietariu de pamentu, Ioachim Muresianu m. p. Dr. Stefanu Popu m. p., fisicu districtuale, Ioanu Margineanu lui George m. p., Leone Pavelu m. p., Leontinu Luchi m. p. Ioane Florianu m. p. Avacumu Bobu Hangea m. p. posesorulu d'in Maieru, Elia Burduhosu m. p. prop. in Rebrisor'a, Maximilianu Lica m. p. Stefanu Timocu m. p., Cosma Anca m. p., Basiliu Axente m. p., Nestoru Jania m. p., Iuanu Poruciu m. p., Octaviu Baritiu m. p., Basiliu Petri m. p., Maximu Popu m. p., Ioane Issipu m. p., Carolu Mihalasiu m. p., Ioane Pavelu m. p., Iosifu Mihalatu m. p., Timofteiu Mafteru m. p. propriet. de pamentu,

Gregoriu Sangesanu m. p., Petru Chitulu m. p., Dumitru Racosiu m. p., Georgiu Cosma m. p., Basiliu Muresianu m. p., Ionu Chitulu m. p., Florianu Marianu m. p., Calistru Tofanu m. p., Basiliu Terente m. p. prop. d'in Romali, Macarie Popu m. p., Ipatie Moldovanu m. p., Moise Giuresiu m. p., Gregorie Vorzariu m. p., Alexie Bobu m. p., Nicolau Rusu m. p., Lazaru Buzila m. p., Ioane Anutiu m. p., Nicolae Popu m. p., Florianu Michosiu m. p., Leone Putileanu m. p., Tanase Teodoranu m. p., Pavelu Echimu m. p., George Sandu m. p., Luca Moldovanu m. p., Nicolau Mateiu m. p., Vasilie Chitanu m. p. parocu, Iacobi Ciuta m. p., Ioanu Draga m. p., Isidoru Nistoru m. p., Petru Leonte m. p., Gregoriu Popu m. p., Ioane Popu m. p., Ioane Istrate m. p., Isidoru Rodescu m. p., Ioane Muresianu m. p., Teodoru Rotariu m. p., Ioane Tanasiu m. p., Teodoru Dumbrava m. p., Ferdinandu Varavanu m. p., Gabriele Popu m. p. proprietariu, Ioane Luscanulu m. p., Ioane Palagesie m. p., Gavrilu Loginu m. p., Nicolau Toneranu m. p. chirurgu districtuale, Emilu Dumitru m. p., Gregorie Sointiu m. p., Petru Gerasimu m. p. (73.)

IV. Plenipotintia.

Data Sz. Roginu 23/10, 1866. Subscrisi: Alesandru Silasiu m. p. ces reg. perceptoriu in pensiune, decoratu cu crucea de aur, Ioane P. Maieru m. p., Drd. A. Trombitasiu m. p., Gabriele Chetianu m. p. protopopu, Ioane Hossu m. p. preotu rom. g. cat., Danila Mateiu m. p. preotu, Stefanu Duma m. p. docente, Mera Taxei m. p., Iosifu Tineu m. p. jude procesuale, Simione Nicolescu m. p. posesorulu, Teodoru Popu m. p. preotu romanu g. cat., Teodoru Siandoru m. p. prot. gr. orientalu, Ioane Popescu m. p. parocu, in Deda g. or., Petru Pantili m. p. negutiatoriu, Simeonu Crainicu m. p. proprietariu, Mihaelu Orbonasiu m. p., Georgiu Sceopulu m. p. cancelistu, Iustinu Crisanu, m. p. jude orfanalu, Catana Rudolfu m. p. negutiatoriu, Demetriu Moldovanu prop. d'in Moroin, Michaelu Neagu m. p. notariu comunale, Opra I. (nedescifrabili), Jeremia Popa Harsianu m. p. parocu g. c., Iosifu Anca m. p. proprietariu, Hurduceanu m. p. notariu, Avramu Iutiu m. p. preotu g. c. in Abofai, Michaelu Fulia m. p. parocu g. or. a Sacalului, Iacobi Pavlea m. p., Georgiu Bardosi m. p., Basiliu Vespremi m. p., Gavrilu Mateiu m. p. parocu g. or. Nadasi romane, Nicolau Luc'a m. p. docente in Nadas. rom., Ioanu Dombradi m. p. jude procesuale, Nicolau Mateiu m. p. paroculu g. c. alu Baitiei, Michaelu Ratiu m. p. parocu g. c. Filpisiului micu, Gregoriu Bocosiu m. p. parocu g. c. in Rusunmunti, Ioanu Olteanu m. p. negutiatoriu, Teodoru Pasca m. p. proprietariu, Demetriu Angelu m. p. paroculu Gurgului, Petru Ciavasi m. p. parocu g. cat., Ioane Fulia m. p. preotu in Jabentia, Simeonu Chetianu m. p. parocu r. g. c. in Ercea. (42)

V. Plenipotintia.

Data in Hatiegu, in 25 Octobre 1866, d'in Conferinti'a inteligintiei romane a tienutului de Hatiegu.

Ioane Ratiu, m. p. protopopu gr. orient. alu tract. Hatiegu, Ioane Balasiu m. p., Petru Popu, m. p. vicariu foraneu g. c. alu districtului de Hatiegu, Iunis Avostari m. p. prop. d'in Hatiegu, Nicolae Petroviciu, mp. proprietariu, Bucuru Popoviciu, mp., negutiatoriu, Nicolae Tielegredeanu, mp. propr., Dinu Apostolu, mp., propr., Nicolae de Popescu, mp., Alesandru de Popescu m. p., Ioane Popescu m. p., Ioanu Medrea, m. p., parocu, Ioane Grecu, m. p., proprietariu. Aaronu Unguru, m. p., parocu, Vasiliu Dumbrava. m. p. docente prim. in Hatiegu, Ioane Munteanu, m. p. propr. d'in Hatiegu, Ioane Cetatianu, m. p. parocu in Sub-Cetate, Ioane Suciu, m. p., adm. in Gadatiu, Ioane Mingia, m. p., docente in Sub-Cetate, Andronicu Nandru m. p., paroculu Baiesciloru, Georgiu D. Densusianu, m. p. parocu g. cat. Antoniu Popu, m. p., Dimitriu Dariu, m. p. paroculu Redritivei, Ioane Ianza, m. p., protopopulu districtului Ulpiei-Traiane, g. c. Ludovicu Munteanu, m. p. (26.)

VI. Plenipotintia.

Data in Cosiocn'a, 1866. 13 octovre.

Demetriu Sabeu, m. p., parocu si v-protopopu alu Cosiocnei gr. cat., Ioane Török, m. p., proprietariu in Cosiocn'a, Nestoru Georgiu, m. p., paroculu Derminului, Georgiu Pantea, m. p., parocu in Pat'a, Vasiliu Porutiu, m. p., parocu in Reditiu g. cat., Ioane Crisanu, m. p., docente si propr. in Reditiu, Vasiliu Orsinu m. p., propr. in Reditiu, Petru Corofu, m. p., propr. in Reditiu, Placintariu Pante, m. p. judele satului Placintariu Marcu, m. p., inspectoru de scole a Aitonului, Trifonu Ilie, m. p., paroculu Aitonului, Michaelu Duca, m. p. paroc. Bosiului, Arsenie Budciaru, m. p., propr. in Bosiu, Petru Grama, m. p., docente in Bosiu, Gavrilu Marosianu, m. p., propr. in Bosiu, Alesandru Moldovanu, m. p. parocu g. c. alu Iiniului, Petru Stoica. m. p., paroculu Cianului-Mare, Floria Ananie, m. p., cantore in Cianulu-Mare, Arone Boca Velcherescu, m. p., docente g. c. in Cianulu-Mare, Ioane Florianu, m. p., preotu g. c. alu Berchisului de Campia, Macaveiu Craciunu, m. p., docente in Berchisulu, Artoze Bosianu, m. p., parocu g. or. in Cosiocn'a, Masimilianu Corneliu Codarie, m. p., parocu g. c. localu, Teodoru Chiforu, mp., docente in Cosiocn'a. (24.)

VII. Plenipotintia.

Data in Morlac'a, 17. octovre 1866: Ananie Popu, m. p., protopopu alu tract. Morlaciei, Simeonu Popu, m. p., notariu com., Gregoriu Popu m. p., etc.

tore, Amflociu Popu, m. p., parocu g. c. in Molosigu, Petru Petreanu, m. p. parocu g. c. in Sfarasiu, Andreiu Petranu, m. p. cantore, Teodoru Bolosiu, m. p., parocu g. c. in Fildulu-de-susu, Manu Teodoru, m. p., cantoru, Ioanu De-ruli'a m. p., docinte in Fildulu-de-susu, Teodoru Popu, m. p., parocu g. c. in Fildulu-de-mediulocu, Ioane Popu, m. p., cantore, Ioane Martinu, m. p., docinte com., Nicolau Rosca, m. p., notariu si adj. judelui proc., Ioane Martinu seniore mp. colectoru com., Petru Olariu, m. p., parocu g. c. in Hodisiu, Andreiu Lungu, m. p., cantore in Hodisiu, Arone Rezeiu, m. p., parocu g. c. in Ciucea, Gabriele Rezeiu not. com., Vasile Draganu, m. p., docinte in Ciucea, Ioane Petrisioru m. p. preotu g. c. in Bologa, Ioanitu Saiu, m. p., preotu g. c. in Uisiagu, Ioane Ciupe, m. p., docinte in Fildulu-de-giosu, Daniele Galu, m. p., possessore si not. in Sacueu, Aurelie Unguru m. p., docinte in Bolog'a, Iosifu Deacu, m. p., docinte, Ioanu Todoruti, m. p. preotu in Butiene, Ilie Lungu, m. p., parocu or. in Siebisiulu-Mare, Ioane Cretiu Condoru, m. p., preotu g. or. in Monostoru, Alexandru Moldovanu, mp., capelanu gr. or. in Calat'a-Mare, Simionu Ioane Unguru, m. p. parocu g. c. a Margaului, Alesandru D. Fodoru mp. parocu locale g. c. a Margaului. (31.)

VIII. Plenipotentia.

Data in Sibiu in 15 octovre 1866.

Ioane V. Rusu m. p., protopopulu gr. c. alu Sibiului Franciscu Botianu m. p. parocu gr. c. alu Siuroi mici, Anania Deiciu m. p., parocu gr. c. in Hamba si prop., Simeonu Mihaltianu m. p. parocu gr. c. si prop. in Slimnicu, Toma Munteasiu m. p. docinte si prop. in Hamba, Irimie Rociu m. p. docinte si prop. in Bradu. Nicolae Mihaltianu m. p. docinte in Sibiu, Nicolae Comanu m. p. parocu gr. c. alu Bradului si prop., Demetriu Cuteanu m. p. parochulu gr. c. alu Sacadului si prop., Ioane Andreiu m. p. docinte si prop. Ioachim Nistoru m. p. parocu gr. c. in Sleri'a, Vasile Munteanu m. p. docinte si prop., Ioachimu Aronu m. p. parocu in Baia. Nicolau Stoianu m. p. parocu gr. c. a com. Mighindola, Ifronu Stojia, m. p., proprietariu, Elisoiu Lazariciu m. p. parocu gr. c. in Nucetu. Alesandru Bela Sicsianu, m. p., parocu gr. c. in Ludosiulu mare, Iacobu Radu m. p., parocu in Vestimu, Ioane Stoitiu, m. p., parocu si prop. in Gura riului, Ioane Voicu, m. p., docinte si prop. in Gura riului, Ioane Denile, m. p., docinte si prop. in Siura mica, Pavelu Nezelu, m. p., cantoru gr. si cat. prop. in Sibiu, Ioanu Popu de Alamoru, m. p., adm. par. gr. c. in Vizacna, Isaia Oprisioru m. p., docinte si economu in Vizacna, Nicolau Radu, m. p., parocu gr. c. alu Cusioltiului, Petru Radu, m. p., docinte si economu, Nicolau Deacu m. p., paroculu gr. c. in Caltavassaru, Nicolau Vintila, m. p., docinte in Caltavassaru, Dimitrie Rosca, m. p., parocu gr. c. alu Selistei, Fontaine Comanu, m. p., docinte in Slimnicu. Pavelu Mihatu, m. p., economu, Nicolau Stenile, m. p., parocu in Apoldulu micu. George Camiteanu, m. p., docinte, Ioanu Popu, m. p., parocu gr. c. in Birinariu, Nicolae Farcasiu, m. p., parocu gr. c. in Birinariu, Moise Todoru m. p., parocu gr. c. in Colunu, Paulu Popu, m. p., parocu la Borta, Nicolae Popoviciu, m. p., economu, Tom'a Danila, m. p., cantoru si prop. in Siur'a mica, Mateiu Bunea, m. p. parochu g. c. in Tilisca, Basiliu Comanu, m. p., parocu g. cat., Ioane Clainu, m. p., parocu g. c. a Sadului. Paulu Lelu, m. p., Parocu in Saldorfu, Pavelu Perca, m. p., docente, Ioane Bailla, m. p., docente, Petru Bradu, m. p., parocu si prop. in Orlatu, Zacharia Popu, m. p., economu in Orlatu, Sofronu Bradu, m. p., economu d'in Orlatu, Nicolae Oprisioru, m. p., economu d'in Orlatu, Chiricu Crecanu, m. p., docente ces. reg. Simione Lolaiu, m. p., econ. in Orlatu, Iuonu Barse, m. p., econ. d'in Orlatu, Davidu Tulicia, m. p., econ. d'in Orlatu, Petru Munteanu, m. p., econ. in Orlatu, Iuonu Stojia, m. p. econ. d'in Orlatu Petru Stojia, m. p., econ. d'in Orlatu, Ioane Parola, m. p., econ. d'in Orlatu, Ioane Gaine, m. p., econ. d'in Orlatu, Petru Tebanu, m. p., econ. d'in Orlatu, Irimie Banciu, m. p., docente si economu, Dumitru Tatu Titoru, m. p., econ. in Sadu, Iuonu Oni Gieobu, m. p., econ. d'in Orlatu, Ioniu Seru Gischoy, m. p., econ. d'in Orlatu, Dumitru Musca, m. p., econ. d'in Orlatu, Simeonu Oprisioru, m. p., econ. d'in Orlatu, Georgiu Sasu, m. p., econ. d'in Orlatu, Petru Comanu Popa, m. p., econ. d'in Orlatu, Teodoru Verde, m. p., econ. d'in Orlatu, Petru Flore, m. p., econ. d'in Orlatu, Moise Vacariu, m. p., econ. d'in Orlatu, Stanu Dordia, m. p., proprietariu d'in Orlatu, Iuonu Moga, m. p., econ. d'in Orlatu, Georgiu Moga, m. p., econ. in Orlatu, Simionu Daina, m. p., econ. d'in Orlatu, Iuonu Iancu Popu, m. p., econ. d'in Orlatu, Petru Giscoiu, m. p., econ. d'in Orlatu. (76.)

(Va urma.)

ROMANIA.

Espunerea de motive

Proiectulu de lege intocmitu pentru infiintarea unui portu la Marea-Negra, votatu in sedinta d'in 9/21 martiu.

Domniloru Deputati!

Crearea unui portu in Marea-Negra, este ceruta cu mai multu cu catu situatiunea noastra simte d'in ce in ce mai multu trebuinta de a-si-cea midiloce noa de dezvoltare si intru intro cale mai larga de activitate comerciala.

Cu reintorcerea partii Basarabiei cedata prin tractatul de la Paris, Romania'a posede o insemnata intindere de tiermu

la Marea-Negra in catu totu Romanulu s'a simtitu fericitu de a pote ave unu accesu directu la Mare, calea universala a comerciului totoruru natiuniloru.

Pentru a ajunge la realizarea acestoru legetime sperantie, guvernulu s'a preocupatu de alegerea unui locu pe tiermulu Romauu alu Marei pentru asiedierea unui portu destinatu a servi de debusieu bogatieloru agricole ale tierrei nostre in totu timpul candu navigatiunea aru fi intrerupta pe Dunare. —

In acestu sfersitu guvernulu precedentu s'a adresatu catra d-lu Hartley Inginerulu siefu alu comisiunii Europene a Dunarei, care fiindu de mai multi ani in studie pentru ameliorarea navigatiei gureloru Dunarei, cunoscea mai bine de catu ori care altulu imprejurarile locale ale Marei-Negre despre Roman'a si era mai bine de catu ori cine in stare a da ranseguimentele cele mai positive pentru alegerea locului unui asemenea portu; si incheiandu acordulu convenitu cu dlui in aceste, Domnia sa cu raportulu d'in 12 Decembre 1864, a aretatu, ca dupa esaminarea ce a facutu tiermulu Marei, loculu celu mai favorabilu pentru infiintarea acestui portu aru fi tiermulu sinului Ibriani fiindu ca presinta mai multe avantaje, atatu d'in punctulu de vedere maritimu care e favorisatu, de venturile obicinuite, catu si d'in acel'a alu navigatiei inasa-si a Dunarei.

Digurile acestui portu care se voru construi de lemnu de stejaru si anrosimentu (petre aruncate) voru ave, celu de la nordu lungimea de 2,050 picioare seu 625 metri si celu de la sudu 1400 picioare seu 427 metri.

Braciulu Chili'a vechia a Dunare, de josu romana, atatu de frecuentata ordiniara ar remane inchisa prin potmolirea gureloru sale, daca nu s'aru utilizat pe tota partea navigabila, puiduso in legaturi cu portulu propusu; D-lu Hartley apreciindu avantajele vecinatatii acestui portu cu susu pomenitululu braciulu Chili'a prin unu canalu navigabilu pe o lungime aproape de 14 kilometri, avendu largimea apei de 72 picioare si adancimea de 6 picioare, si astu-feliu tote vasele maritime ce ar intru in portu ar pote continua navigarea pe Dunare in susu.

Pe langa aceste lucrari d-lu Hartley a propusu a se mai infiintu in coltiulu sudu alu lacului Cunducu si unu mare basinu interioru pe o lungime de 2,000 picioare, largimea de 600 si adancimea de 18 picioare, er' intrarea de dinaintea portului se aiba lungimea de 200 picioare si largimea de 150, si se fia incunjuratu de cheiuri, radicate cu 9 picioare d'asupra Marei.

Tote lucrurile aci enumerate prin ante proiectulu intocmitu de d-lu Zuginer Hartley s'au evaluatu aprocsimativu la suma da lei vechi 22,500,000.

In faci'a celoru aci espuse si convinsu, ca si D-niele Vostre recunoscuti ca si tota tiera important'a si folosulu ce va trage comerecitu nostru nationalu de la infiintarea acestui portu, am si intocmitu anecstatulu aci proiectu de lege prin care se propuno infiintarea acestui portu, canalu si basinu; si sum siguru, ca onorabil'a Adunare, i va da atentinnea cuvenita, si in urm'a desbateriloru la care va fi supusu i va da cuvenit'a aprobare, catu dupa cati-va ani de lucru se se pota dota tier'a cu acestu portu care tende la dezvoltarea avutiei nostre nationale

Ministru, P. Donici.

Proiectu de lege

Pentru Crearea unui portu la Marea-Negra.

Art. 1. Se declara de utilitate publica deschiderea unui portu la Marea-Negra, cu unu canalu de navigatia pana in Dunarea in braciulu Chili'a.

Art. 2. Acestu portu si acestu canalu voru porta numele Domnitorului Romaniei Carolu I.

Art. 3. Guvernulu este autorisatu a intrepinde lucrariile necesarii prin modulu ce se va socoti mai nemeritu, adica; prin concesie, intreprise au regie.

Art. 4. Candu lucrariile ar urma a se face priu intreprise au regie, se va efecta la acest'a atatu resursele banesci de care s'aru pote dispune, si care se voru prevedu in budgetulu Ministeriului Lucrariloru publice, catu si braciile de lucru disponibile de soldati si arestanti.

Art. 5. Pentru acoperirea acestoru cheltuielile se va pote statornici tace asupr'a navigatiei.

Art. 6. La casu candu lacrarile s'aru esecuta prin concesie, se va pote acordu concesionariloru dreptulu de percepere taceceloru pe unu timpu limitatu si in raportu cu costulu infiintarii lucrariiloru.

Concesi'a va face obiectulu unei anume legi.

Art. 7. Concesi'a se va pote face si candu esecutarea lucrariiloru ar fi deja inceputa prin intreprindere seu prin regie, concesionariu voru primi la asi casu lucrariile esecutate de guvern.

Art. 8. Guvernulu va pote asemenea, candu ar crede utilu, a infiintu o societate anonima pentru intrunirea capitaluriloru necesarii la esecutarea aceloru lucrari in care societate Statnlu va intru ca actiunariu pentru capitalulu cu care va fi contribuitu la esecutarea lucrariiloru.

Ministru, P. Donici.

Caletori'a Mariet Sale Domnitorului.

Plecandu d'in Bacau, Luni la 8 Apriliu, Maria Sa, la orele 4 fara 10 minute, a sositu la Tergulu-Frumosu, unde a avutu, ca pretutindeni, o primire minunata. La Miclausiani, domni proprietari Mathei si George Sturdza intempinara pe Maria Sa si amenduoi fratii calari, insociti de o escorta numeroasa, urmara pe Maria Sa pana la Strung'a. La podu la Siretu o numeroasa multime cu stindarde tricolore estra inaintea Mariet Sale si lu condusera pana la Tergulu-Frumosu,

in midilocolu urariloru entusiaste de buna-venire, in trecerea Inaltmei Sale pe d'inaintea Miclausianiloru se detera mai multe salve

La marginea districtului, D. prefectu impreuna cu unu protoiereu tramisu d'in partea P. S. S. Mitropolitului, si unu numeru insemnatu de locuitori venira in calea Mariet Sale si lu insotira pana in orasiu, unde Maria Sa fu aclamatu de numerosi orasiani si de profesori cu scolarii loru. Aci Mari'a Sa pana se se schimbe caii, statu in sal'a telegrafului. In totu timpul acest'a, clopotele sunara la tote bisericelile.

In lasi Maria Sa sosi la 7 ore. Primirea ce i se facu aci fu d'in cele mai splendide. Se pote dice ca totu orasiulu se transportase in calea Mariet Sale. Pe feciele totoruru orasianiloru se citia bucuri'a de deplina fericire ce incercau vedindu pe suveranulu Romaniei in medilocolu loru, si aclamarile, urarile entusiaste si unanime ale multimei probau scu taris si de asta data, amorea si devotamentulu profundu de care suntu petrinsi cetatenii Iasiani pentru august'a persona a Mariet Sale.

La bariera, unde se aflau instrate artileri'a, gendarmii si dorobantii, Maria Sa fu primitu de consiliulu comunale, in fruntea caruia era d. primaru alu urbei, care presinta Mariet Sale, dupa traditiunalulu obicei, pane si sare. Totu aci se afla si d. prefectu alu orasiului insocitu de unu publicu forte numerosu, portandu flori si stindarde tricolore. In timpul acest'a, de pe delulu Copoului se dau salve de tunuri pe candu clopotele totoruru baserficiloru, despicandu aerulu cu sunetulu loru imponentu, faceau unu coru marstiu amestecate cu urarile multimei si ale trupeloru d'in garnisona, asiediate in siru de la Pascanu pana la santa Mitropolia, in trecerea Mariet Sale.

La intrare in santa Mitropolia, Maria Sa a fostu intempinatu de P. S. S. Mitropolitulu, insocitu de duoi archierei, de archimandriti si preoti. Aci se celebra unu Te Deumu in onorea Mariet Sale, dupa terminarea caruia Maria Sa se urea in palatulu Mitropoliei, unde primi felicitariile totoruru functiunariiloru. La prandiu Mari'a Sa invita 26 persone d'intre cetatenii si functionari.

Si in acesta caletoria, ca in tote cele-lalte, Maria Sa a culesu ori pe unde a trecut, acele atigatorie semne de profunda amore ce Maria Sa sciutu inspira fia-carui cetatianu de la primul momentu, amore care nu face de catu a se intari d'in ce in ce mai multu in inim'a Romaniloru, cari d'in di in di venera si apretieza marile virtuti si inaltele calitati ce distingu pe Suveranulu iubitu alu Romaniloru. „Monit.“

Noutati Straine.

FRANCIA. Academia francesca era-si a primitu in sinulu seu pe unulu d'intre cei mai eminenti juristi ai Francei, pe Juliu Favre. Noulu membru alu academiei se introduse prin o cuventare serbatoresca, plina de logica si elegautia, in care mai nainte de tote aduse ovatiuni antecesoriului seu, filosofului si istoricului Victoru Cousin. Aperandu cunoscut'a doctrina a lui Cousin, ca filosofu'a moderna nu se pote separa de spiritulu crestiunismului, renumitululu oratoru opusetiunulu condamn'u tote teoriile contrarie, ca nisce erori funeste a le presintelui, precum e materialismulu generatiunii mai tenere, si ateismulu, la care conduce acel'a. Diatrib'a acest'a in contra necredintiei tempului mai nou face partea cea mai interesanta si mai splendida d'in cuventarea lui Juliu Favre, carea o reproducemu si noi in estrasu, in catu ne concede spatiulu. „Dummedieu, a carui icona nedelebila o conserva sufletulu meu celu nemeritoriu, ddielulu acest'a, care in consciint'a mea se pronuntia prin ratiunea mea, e ddielulu spiritului si alu adeverului. Elu m'a facutu inteliginte si liberu, si antai'a lege, ce mi-a intiparitu-o, e stim'a intielegintiei si a libertatii mele. Detorint'a mea cere, se refusu totu, ce condamna ratiunea mea. Pentru aceea principiulu nedependintiei absolute a cugetului, corespundietoriu principiulu nedependintiei consciintiei, e santitu prin legea civila. O spunu fara reserva, sinceritatea intentioniloru aceloru-a, cari despretiuescu ratiunea, fia pusetiunea loru catu de inalta, e mai periculosa, de catu teoriile materialistice. Societatea se conduce numai prin scepticismulu loru. Conducatoriulu nostru in situatiunea acest'a neplacuta pote fi numai sciint'a filosofica. Acest'a nu opune anatemei alta anatema, ca pretinde numai dreptulu de a via, va se dica, de a fi libera si sincera. Stimandu religiunile ea nu pote abdice de dogmele sale. Adeverulu n'are de a se teme de control'a ratiunii. Dar cine nu recunoscet invetiaturele reformei neincungiravere si salutarie? Geniulu lui Chateaubriand le-a presentitu, candu scris, ca „etatea politica a crestiunismului se apropia de fine, etatea lui-filosofica incepe.“ Religiunea si filosofu'a si-au fontan'a loru in ddiu, amendoue se voru intruni, intornandu-se la ddiu pe aceea-si carare, pe cararea sciintiei si a libertatii.

Se dorimu, ca calea acest'a se se deschida catu de curundu pentru patri'a noastra. In lumea moderna natiunile numai asiè potu fi potinti, daca voru fi libere si religiose. Religiose numai asiè potu fi, daca credint'a loru va fi luminata prin ratiunea liberata de tote catusiele. Convingerea acest'a e sufletulu vietiei mele. Onorea, ce mi-ati facutu dvostre, o referu la nobil'a flamura, carea o sustienu cu mandrie, si pe

a cărei pături glorioase geniulu Franciei a scrisu de multu ambele devise: Libertate filosofica si politica."

ITALIA. Foiele italiene, in majoritatea lor, referescu pe scurtu despre festivitatea de insuratiune a principelui Umberto; câte-va foie democratice imnorea de totu acestu evenimentu, altele éra-si discutata cercustarea, că Rusi'a nu s'a reprezentatu personalmente prin nici un membru alu dinastiei sale. Unu corespondente alu diariului d'in Milanu si-o explica acést'a in modulu urmatoriu: „Ve veti aduce a minte, cu câtă tenacitate s'a sustienutu la ordinea d'lei faim'a despre casatori'a principelui Umberto cu principes'a de Leuchtenberg. Faim'a acést'a si-mul-tiamesece existinta sa numai staruintielor unei dame, de a storce de la principele Umberto unu respunsu pozitivu, afirmatoriu séu negativu. Principele inse a sciutu incungiuură tota ocaziunea, de a se deschiară in obieptulu acest'a. Asiè trecura cinci ani, pana se anuntia oficialmente casatori'a principelui cu Margareta de Genu'a. In urmarea acést'a respektiv'a dama s'è fia mediu-locitu la tiarulu Rusiei, ca s'è remana indiferente fatia cu acést'a festivitate; pentru pacea interna a familiei sale tiarulu a implinitu dorintia acelei dame."

GERMANIA. Regele Prusiei deschise in 17 l. c. parlamentulu de vama alu Germaniei cu urmatoriulu mesagiu;

Onorati domni ai parlamentului germanu de vama! Patru-dieci de ani au decursu dela infintiarea acestei reuniuni, care intra astadi in una era noua a dezvoltării sale. Inceputulu a fostu micu, fiindu inse reuniunea condusa de staruintiele poporului germanu pentru libertatea comunicatiunii interne, cu ajutoriulu ideei natiunale, carei idee a datu expresiune, s'a estinsu pe incetulu peste partea cea mai mare a Germaniei. Reuniunea acést'a a creatu intre membrii s'ei comunitatea intereselor, cari au trecut prin probe grele, si asiè si-a eluptatu in comerciulu universalu una pusetiune, la care totu germanulu cautu cu indistulire. Organizatiunea acestei reuniuni prin ingrijirea regimurilor, cari au facutu parte d'intr'ins'a, in decursulu timpulu s'a urcatu la unu gradu inaltu alu dezvoltării. Pentru viitoru inse n'a potutu corespunde nici dorintielor, nutrite de legelatiune pentru dezvoltarea rapede a comunicatiunii si pentru universalitatea ei, care totu mai cresce, nici dorintielor indreptatite ale poporului germanu, ca s'è pota luà parte activa la acést'a legelatiune. Schimbările, prin cari a trecut vieti'a politica si economica a Germaniei, pretinde dezvoltarea organizatiunii primarie a reuniunii de vama, si fructulu dezvoltării naturale e astadi adunarea reprezentantilor intregei natiuni germane, pentru a deliberà despre interesele economice comune ale Germaniei.

Deliberarea acést'a in sensulu tratatului d'in 8 iuliu a. c. se va estinde preste tote ramurile legelatiunii comune, si potemu promite, că preste putienn Meclenburgulu si Lubeculuca voru face parte d'in acést'a reuniune. In lini'a prima se va pertratà regulara referintielor comerciale cu tieretele invecinate, cari prin consanginitate si alte interese materiale stau in legatura strinsa cu Germani'a.

Tratatulu de vama, inchiaiatu cu Austri'a in 9 martiu a. c. va sierbi spre usiurarea comerciului reciprocu, urgita in decursulu multor ani, si ne va oferì spriginulu necesariu pentru dezvoltarea urmatoria.

Legea despre modificarea ordinei de vama va fi chiamata a delaturà procedur'a de vama, care nu mai corespunde comerciului, si va pune basa pentru revisiunea generala a legelatiunii de vama.

Modificarea detaiata pentru repartirea uniforma a dării de tabacu, pre cum si modificarea tarifei de vama, va fi chiamata, s'è inaintez libertatea comerciului in intrulu reuniunii si fatia cu tieretele straine, si s'è dee aventu intereselor finantiarie ale staturilor reuniunii.

Unu tratatu de comeriulu si navigatiune cu Spani'a intregesce proieptele, prin cari reuniunea de vama in anii d'in urma a intratu in drepturile reciproce ale natiunilor, cari se bucura de favorulu celu mai mare.

Sum siguru, că dvostre on. domni, ve veti apucà de deslegarea acestor cestiuini grave cu spiritulu acela, care a insufletitu pe regimu, candu s'a invoitu la tratatulu acest'a, pe a caru basa sunteti conchiati dvostre, si care a condusu de atunci incoce pertratari'e consiliului confederatiunii.

Tieneti naintea ochilor interesele comune ale germanilor, intreviniti d'in acestu punctu de vedere in interesele separate, si aptivitatea dvostre va fi incoronata de sucesu, cu care veti castigà recunoscinti'a natiunii.

Relatiunile amicabile, ce le sustienu regimurile germane cu tote poterile d'in afara, ne indereptatiescu a crede, că spre dezvoltarea bunastării natiunale, a carei cultivare a adunatu astadi pe reprezentantii

soiurilor germane, sunt asigurate binecuvântările păcii, pentru a carei aperiare s'au aliatu staturile germane, si fiti incredintati, că poporulu germanu cu ajutoriulu lui ddiu va potè contà in totu tempulu pe poterea sa intrunita.

AMERICA. Procesulu in contra presiedintelui Johnson decurge forte pe incetulu; procedur'a americana de justitia pretinde, s'è se asculte o multime mare de martori pro si contra, afara de aceea distanti'a intre Europ'a si Americ'a e atâtu de mare, in câtu noi suntemu câte cu doue septemane naintea pertratârilor, candu telegrafulu marinu ne anuntia puncte mai insemnate de incidintia. Scirile postale mai prospete, datate d'in Newyork, 8 l. c. contienu urmatoriile: In 4 l. c. s'au immanuatu tribunalului mai multe adevieri d'in partea referintilor pentru diurnale, spre a statori acurateti'a in cuventările presiedintelui, cu cari a condamnatu congresulu si pre conducatori radicali. S'a mai adausu si epistola lui Johnson câtra M' Culloch, in care dechiaru, că suspensiunea lui Stanton, si denumirea generalului Grant, ca ministru interimisticu de resboiu, s'a facutu in consunatia cu legea pentru ocuparea oficiilor. Prin acestea s'a inchiaiatu actulu de acuatune, sustienendu-si procuratorulu statului dreptulu, de a produce si alti martori in casu de lipsa. S'a propusu, s'è se amene continuarea pertratării, pana in 9 l. c., pentru ca advocatii s'è aiba tempu a pregatì aperiarea; senatulu a primitu propunerea acést'a cu 37 voturi contra 10.

In siedinti'a d'in 9 l. c. generalulu Butler comunica tribunalului, că reprezentantii acuatunii nu voru mai produce alti martori. Advocatulu Curtis incepu aperiarea presiedintelui cu ocuventare lunga; elu sustiene că legea pentru ocuparea oficiilor nu se pote aplica la casulu lui Stanton, pentru că acést'a nu e denumitu de Johnson, ci de presiedintele Lincoln. E adeverat, că denumirea acést'a s'a intaritu de senatu, pentru aceea inse Stanton nu e indreptatitu a continua functiunile sale si supt altu presiedinte. Legea aceea se pote explica in multe feluri. Johnson a lucratu in sensulu explicatiunii adoptate de cabinetulu s'eu si de consiliarii s'ei constitutiunali. Acuatune, că Johnson ar fi conspiratu a influintià asupra generalu-maiorului Emory, ca s'è vateme legea de armata, se baseza pe o presunptiune, care nu e spriginita prin evidintia. Cuventările lui Johnson nu denuntia congresulu, ci numai majoritatea domnitoria in acést'a corporatiune. Aperiatori presiedintelui producu, ca martoru, pe generalu-ajutantele Thomas; acuatorii protesteze, senatulu inse cu 42 voturi contra 10 se dechiaru pe langa parere a aperiatorilor. Thomas marturisesce, că presiedintele nu i-a impusu, s'è intrebuinteze amenintiări s'eu fortia pentru a ocupà ministeriulu de resboiu, recunosec insec, că d'insulu supt respunsabilitatea propria a amenintiatu, că va intrebuintia si fortia; mai departe marturisesce, că Johnson in siedintiele cabinetului l'a recunoscutu de secretariu ad interim in ministeriulu de resboiu.

PORTUGALIA. In tratatulu de comeriulu si navigatiune, inchiaiatu intre Portugali'a si republic'a negrilor Liberi'a, a caru ratificatiuni s'au schimbatu numai de câtu, se afla unu articlu, care condamna comerciulu cu sclavi, si-lu pune intr'o linia cu pirat'a.

Asemene tratatu a inchiaiatu Liberi'a si cu republic'a Hayti, asiè dara comerciulu acelu scandalosu e inferatu de trei natiuni, ca pirat'a. Angli'a, Hollandi'a, Staturile-Unite si mai multe alte staturi inca l'au condamnatu.

Varietati.

** (Procesulu pentru assassinare, urditu contr'a domnosiorului Iuli'a Ebergényi) s'a finitu in 25 l. c. Acusat'a fu judecata la inchisore grea de 20 de ani, asprita cu inchisore separata de una septemana la anu, la perderea nobilime si acoperirea speselor procesuali. Acestu procesu, ce a atrasu atentiunea pressei intregi, se va descrie mai pre largu in unulu d'in nrii mai de aproape ai acestui diurnalu.

** (Rozsa Sándor e amnestiatu.) Diariulu oficialu magiaru „Budapesti Közlöny" publica consemnarea aceluor individii, cari cu ocaziunea evenimentulu imbucuratori in sinulu familiei imperatesei s'au prezentatu Maicstetei sale d'in partea ministeriului pentru amnestiare, si s'au si amnestiatu. Intre acesti-a aflamu si pe renumitulu capitani de hoti Rozsa Sándor.

** (Proclamatii agitatorie.) Impartesimu dupa foi'a „Szegedi H." nescie intemplari, cari pentru noi sunt totu atâte-a documinte, că-ci dovedescu scopurile si tendintiele aceluor cari nu inceta a ne acusa si a ne botezà de „agitatori." Eca ce scrie mentiunata foia despre starea lucrurilor de acolo: In demaneti'a d'in marti-a trecuta s'au afluat lipite nenumerate proclamatiuni agitatorie, cari cu privire la cuprinsu sunt mai infocate decâtu cunoscutele proclama-

tiuni a le lui Asztalos. Stilulu si scrisorea acestor proclamatiuni areta că sunt elucrate de o mana escociata, si desu cuprinsulu lor e diferitu, direptiunea totu aceea-si, si se cunosece, că tote au esitu d'in o la brica. Scrisorile ce porta titulu „Provocatiune" Si „Sun Cetatiani" se incepu cu versulu revolutiunariu alu lui P. töfy. Éra un'a d'intre aceste-a cuprinde urmatoriile paragrafe interesante. „S'è ne adunamu sub stegulu sdrobotoriului catornelor, — sub stegulu lui Cosiutu! patri'a e in perichiu, s'è ascultamu de acei-a, cari se ingrasiu d'in sangele poporulu seracu: numindu espresu intre acesti-a pre Deák si Pöczel s. a.

** (Lin'a ferata Aradu-Timisior'a.) Prelucrările pentru lin'a ferata de la Aradu la Timisior'a se voru incepe in luna mai, celu putienn asiè se vorbesce; in aceea-si luna anululu viitoru se va deschide lin'a pentru comeriulu si staturtu portulu personelor.

** (Unu monumentu polonu in Svitier'a.) Conteplau Plater aduce la cunoscinti'a publica, că in ver'a acést'a se va radica unu monumentu pe unulu d'intre cele mai frumoase puncte de pe malurile lacului de Zürich, pre culmile la Rapperswill; monumentulu acést'a e dedicatu Poloniei, si protestatiune pentru drepturile ei neprescrisibile, si va consisti d'in o columna de 28 urme de marmoru negru, postata pe trei trepte de granitu si incoronata de unu vulturu cu aripile intinse. Partea inferioara va contienè inscriptiuni istorice pe patru table, si insemnele Poloniei. Conteplau Plater se adreseza câtra toti acei-a, cari se intereseza de caus'a Poloniei, ca spriginesca intreprinderea acést'a.

** (A esitu de suptu tipariu) calendaru basericescu anululu besiu 1868. urmatu de man'a lui Damaschiu. Séu sciinti'a prin care pote gasi pe inchieturile degelatiunepascalii ori carui anu: Adica Pascele si tote Dominicile in preuna cu glasurile si Evangeliile lor, nascerea si stirbia luminilor si in fine tote serbatorile de peste ori ce anu urmatu séu viitoru, compusa de Archimandritulu Nichiforu sorulu Eparchiei santei episcopie Buzeulu.

** („Vade Mecum") Vina cu mine. Colectiune d'in opere similie si reflexiunile morali a le ducelui de la Rochefoucauld. Fontenelle dice in un'a d'intre masimile sale, că: „Anu face pre omu, omu." Acesta massima esprime unu adevar psihologic; pentru că anim'a fiindu sorgintele simtintielor — in urm'a acestor-a se facu faptele, si faptele ratiunabile sunt atributele adeverate ale omului. Asiè dara trebuie se intereseze fiesce cine de atare conducatori, care este comatu pentru alu conduce pe calea, pe carea ca omu trebuie proceda spre a fi fericu, si a face si pre alții placuti in societate. Astfelulu de chiamare are colectiunea sub titulu in frunte. Deci subscrisulu — nu d'in atare ambitiune de atare in numerulu celor, cari se distingu cu produse literari, numai pentru de a conlucrà câtu de pucinu la inaintaratieluesuale a natiunei sale — si-a luat sarcin'a a culege, titulu amintitu in frunte, una colectiune d'in opurile literari turei france, cari se tienne de sfer'a produsitelor animei.

Colectiunea acést'a contiene 582 de masime si reflexiunile morali. Va contienè circa 6 cole in formatu de 1/16. Pretulu — pe calea prenumeratiunei — este 30 cr. v. a. era in 50 cr. v. a. M. On. Dn. Colectati la 10 esemplare li-se gura unulu gratis pentru bunetatea, ce voru vol a dona intru culegerea abonantilor. Tempulu de prenumeratiune inclusive pana la finea lui Maiu a. c. si opsioralu aparè cu finea lui Iuniu. Bani de prenumeratiune — in toate francate — suntu a se tramite deadreptulu la sucioru Gherla la cancelari'a comitatense. Gherla, la 18 aprilu la Teodoru Manu, v. notar. comit. j

** (Advocati noi.) Cu bucuria inregistramu, că mularu advocatorilor romani s'a mai immultitu cu DD. Vasiliu Ignatu d'in Bihari'a, Nicolau Nilvanu d'in Satumarelu si Saba Fercu d'in cottulu Aradu, cari depusera censur'a in sambat'a trecuta. Li uramu succesulu, pre nou'a cariera!

(2-3) Publicatiune.

In urm'a legii votate de corpurile legiuitorie Romani'a pentru infintiarea de drumuri judeteciale vecinale in tote judetiele, fiindu necesitate de 30 gineri geometri, cari s'è fia insarcinati cu constructiunea unor asemenea drumuri, se publica spre sciintia totoror aceluor-a, cari aru vol a se angaja in asemenea calitate, de a se presentà la Ministeriulu Lucrurilor publice in Bucuresci in terminu de trei lune de la di spre a fi numiti in acele posturi.

Conditiiunile de admisibilitate sunt:

1-a. A fi de natiunalitate Romanu.

2-a. A probà că a absolvitu cu succesu corpurile vre-unei scole speciali de ingineria si că a aplicatu aceea specialitate séu că a functiunatu ca ingineru de geniu in vre-o armata.

3-a. Retributiunea ce li se va accordà este de 300 franci efectivi pre luna afara de cheltuielile de transportu. Ministru P. Donici

Bucuresci 28/9. apr. 1868.

Proprietariu, redactoru respundietoriu si editoriu:
ALESANDRU ROMANU.